

Vlindervrij

Spelen met klanken en creëren met open materialen

Auteurs: Wieteke Hassing en Mignon van Ophuizen (Artisjok & Olijffe)

In dit artikel staan drie activiteiten over de rups en de vlinder. Deze activiteiten passen bij het katern 'Oef, wat warm!'. De kinderen gaan de rups en de vlinder uitbeelden met handen, lichaam en open materialen. Met open materialen wordt het creërende vermogen gestimuleerd. Tijdens het spelen veranderen voorwerpen doordat de kinderen bekijken wat een voorwerp kan. Deze activiteiten worden ondersteund met taal, ritme, rijm en zang.

Activiteit 1: Hupseflups zij-de-rups

Doel	De kinderen creëren met bakjes.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
0 - 4 jaar	Vrij spel in een kleine groep of individueel	Op de grond of buiten in het gras	Tijdens vrij of begeleid spel	<ul style="list-style-type: none">• Een groot aantal dezelfde plastic gekleurde bakjes• Kleine trapveren

Vorbereiding

1. Verzamel de materialen.
2. Zet de gekleurde plastic bakjes op de grond.

Uitvoering

1. Laat de kinderen op eigen initiatief naar de gekleurde plastic bakjes gaan of geef het materiaal aan.
2. Laat de kinderen de bakjes onderzoeken, ermee experimenteren en spelen. De mogelijkheden van deze bakjes zijn:
 - op elkaar stapelen,
 - achter elkaar plaatsen zodat een of meer lange en korte rijen ontstaan,
 - tegen elkaar tikken/slaan, zodat geluid ontstaat,
 - twee bakjes met de dichte kanten op elkaar stapelen,
 - een kring van bakjes maken,
 - in de verbeelding als hoedje, trommeltje, bedje voor een klein popje, bootje, badje.Observeer het experiment en het spel:
 - Baby's sabbelen, voelen en bewegen het materiaal.
 - Dreumesen gaan ermee sjouwen en verzamelen er eventueel spulletjes in.
 - Peuters creëren en verbeelden ermee.

3. Begeleid het spel en inspireer de kinderen om een rups te maken. Zeg het onderstaande rijmpje op.
4. Neem meer afstand in het creëren, maar herhaal wel het rijmpje ter ondersteuning bij het maken van rupsen.

Uitbreiding dreumesen en peuters

1. Pak de kleine trapveren. Deze stellen rupsen voor.
2. Zeg het rijmpje op en speel met de trapveer.
3. Laat de kinderen zelf met de trapveren spelen.

Afsluiting

Lees voor of bied aan:

- Prentenboek Rupsje Nooitgenoeg van Eric Carle, Gottmer (1990)
- App Rupsje Nooitgenoeg.

Tip voor verwerking peuters

Zie artikel 'Pluk de regenboog uit de lucht!', activiteit 5: Het regent dat het (ver)giet. De kinderen maken bogen met chenilledraad in de gaten van een vergiet. Het chenilledraad stelt een rups voor die zich door alles heen eet.

Rijmpje 'Hupseflups'	Bewegingen
<i>Hups hups hups</i> ----- <i>Gaat de rups</i> <i>Kruip kruip kruip</i> <i>Op zijn buik</i>	Plaats de bakjes een voor een achter elkaar zodat een lange rups ontstaat.
<i>In de struik</i> <i>Blaadjes smullen</i> -----	Maak smakgeluiden en overdreven mondbewegingen.
<i>Maagje vullen</i> -----	Wrijf over de buik.
<i>Hhhmmm</i> -----	Houd de klank lang aan.

Eigen handelen

Geef kinderen in een activiteit met materiaal eerst gelegenheid om het materiaal te onderzoeken en te verkennen. Daarna zal namelijk hun eerste nieuwsgierigheid uitgaan. Zodra het spannende van het materiaal eraf is, doordat ze er zelf mee hebben gespeeld, worden ze uitgenodigd voor de activiteit.

Activiteit 2: Floem, floem, floem

Doel	De kinderen zingen liedjes over vlinders en maken bewegingen			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
0 - 4 jaar	Begeleid spel	Zittend aan tafel	Tijdens of na een fruit- of eetmoment	<ul style="list-style-type: none"> • Klein haarelastiekje • Lintje • Bordje(s) (in de vorm van een bloem) • Honing, appelstroop of jam

Vorbereiding

1. Maak van een haarelastiekje en een lintje een vliedertje dat op je vinger zit. Knoop het lintje om het haarelastiekje, maak een strikje en schuif het om je wijsvinger.
2. Vul een bordje(s) met honing, appelstroop of jam.

Uitvoering

1. De kinderen zitten aan tafel.
2. Verstop de wijsvinger in de vuist van de andere hand. Dit is de cocon. Laat de vlinder een aantal keer uit de cocon komen.
3. Fladder met de vlinder in de lucht en land hier en daar. Ook op de kinderen.
4. Plaats (het) bordje(s) op de tafel.
5. Zing het liedje: *Floem, floem, floem*. Te luisteren via onderstaande link*.

Liedje 'Floem, floem, floem'	Bewegingen
<i>Floem floem floem</i> -----	Fladder met de vlinder.
<i>Fladderen naar de bloem</i> -----	Blaas na het zingen van deze zin zachtjes door middel van de letter v. Dit kan eventueel voelbaar voor de kinderen. Blaas dan bijvoorbeeld zachtjes op een handje of wangetje.
<i>Smullen van wat zoet</i> -----	Land bij het bordje met zoet. Steek de vinger met de vlinder in het zoet. Lik de vinger af. Maak vier keer een overdreven hoorbare smak-beweging met de mond.
<i>Dat doet het buikje goed</i> -----	Wrijf met de andere hand over de buik.

* <http://artisjokenolijfjekinderopvang.strikingly.com/#downloads>

Uitbreiding baby's

1. Ga zitten met de baby op de arm. Aan de wijsvinger van de andere hand zit het vlinderelastiekje.
2. Fladder langzaam met de vlinder door de lucht. Geef de baby tijd om eraan te voelen en te trekken.
3. Zing vervolgens het liedje: *Floem, floem, floem*. Doe dit heel langzaam en verleng steeds de letter 'm'.
4. Bij het blazen blaas je voorzichtig op het handje van de baby of zachtjes langs het gezichtje.
5. Laat de vlinder bij de tekst 'smullen van wat zoet' zachtjes het neusje van de baby aanraken.
6. Tot slot kriebelt de vlinder het buikje van de baby.

Afsluiting

1. Zing het liedje: *Vlinder vrij*.
2. Gebruik hierbij beide handen om een fladderende vlinder uit te beelden.
3. Nodig de peuters uit om mee te doen met de handen.

Uitbreiding peuters

1. Vertel dat de kinderen allemaal een vlinder zijn.
2. Laat de kinderen in de ruimte met hun armen fladderen en bewegen.
3. Zing hierbij een aantal keer het liedje: *Vlinder vrij*. Te luisteren via onderstaande link*.
4. Bij de laatste regel kunnen de kinderen uitgenodigd worden naar je toe te komen.

Tip voor verwerking

Stoffenboekje: *Vlindertje blij* van Liesbeth Slegers, Clavis (2013)

Liedje 'Vlinder vrij'	Bewegingen
<i>Fladder fladder vlinder vrij</i> -----	Kruis de polsen op elkaar, zodat een vlinder ontstaat. Maak vervolgens fladder-bewegingen met de handen.
<i>Fladder vleugels allebei</i>	
<i>Fladder fladder vlinder blij</i>	
<i>Kom eens bij mij</i> -----	Land met de 'vlinder' ergens op het lichaam van het kind.

Eigen handelen

De hersenen van baby's zijn nog niet volgroeid en dus nog niet zo ontwikkeld als de hersenen van volwassenen. Zij hebben als het ware vooral landweggetjes en nog nauwelijks snelwegen. Daarom hebben baby's meer tijd nodig om prikkels te verwerken. Ga daarom bij baby's in de vertraging en prikkelreductie. Dit houdt in: een langzamer tempo, trage bewegingen en het aanreiken van één materiaal tegelijk.

* <http://artisjokenolijfjekinderopvang.strikingly.com/#downloads>

Activiteit 3: Uitvlinder

Doel	De kinderen ervaren het kruipen door een tunnel. De kinderen spelen met open materialen.			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
0 - 4 jaar	Vrij spel in een kleine groep of individueel	Op de grond	Tijdens vrij of begeleid spel	<ul style="list-style-type: none">• Kruiptunnel• Lapjes van schilderszijde (zakdoekformaat)• Wc-rolletjes of open kokers

Vorbereiding

1. Koop schilderszijde in een stoffenwinkel. Knip er vierkanten uit in zakdoekformaat. Stik de randen af zodat de stof niet kan rafelen.
2. Verf de lapjes eventueel in verschillende kleuren met speciaal daarvoor bestemde textielverf. Voor baby's die de lapjes nog in de mond stoppen, is het aan te raden de lapjes niet te verven.
3. Stop de lapjes in de wc-rolletjes en leg de kruiptunnel op de grond.

Uitvoering

1. Laat de kinderen op eigen initiatief de kruiptunnel onderzoeken en/of erdoorheen kruipen.

Vervolg uitvoering dreumesen en peuters

2. Leg de wc-rolletjes met de lapjes erin op de grond.
3. Zeg het volgende rijmpje op en beeld de bewegingen uit. Herhaal dit een aantal keer.
4. Neem daarna afstand en laat de kinderen spelen met de materialen.

Afsluiting

1. Zing het liedje: *Vlinder vrij*.
2. Gebruik hierbij de zijden lapjes om een fladderende vlinder uit te beelden.

Tips voor verwerking

Cd – *Vlinder* gezongen door Ageeth de Haan (2011).

Rijmpje 'Uitvlinder'	Bewegingen
<i>Vol vol voller</i>	Maak steeds grotere armbewegingen voor je buik.
<i>Bol bol boller</i>	Maak steeds grotere armbewegingen langs de zijden van je lichaam.
<i>Nu is het genoeg</i>	
<i>Volgend plan voor de boeg</i>	
<i>Tijd om te verpoppen</i>	Verberg het gezicht achter één hand en sla de andere arm om de buik.
<i>En in de cocon verstoppem</i>	Wijs naar de wc-rolletjes op de grond.
<i>Sssttttt</i>	Wijsvinger voor de mond
<i>Wat gaat er gebeuren?</i>	
<i>De cocon gaat scheuren</i>	Plaats de beide handen ter hoogte van de wangen
<i>Vleugels en een snuit</i>	Trek het lapje uit het toiletrolletje
<i>Er komt een vlinder uit!</i>	Gooi het lapje in de lucht zodat het fladdert als een vlinder*

* De zijden lapjes vanaf een hoogte, bijvoorbeeld vanaf een glijbaan, naar beneden gooien is ook leuk om het fladdereffect te beleven.

Eigen handelen

Geen enkel ander materiaal benadert het fladderen van een vlinder zo goed als een lapje van zijde. De kinderen kunnen de lapjes echter ook op allerlei andere manieren gebruiken. Zo kan het doekje in een deken-tje, in een vlaggetje of misschien wel in een pannenkoek veranderen. In combinatie met het wc-rolletje worden weer andere verbeeldingen uitgelokt. Laat de kinderen een tijdje alleen met het doekje en het wc-rolletje spelen. Voeg zelf niets toe. Het lijkt misschien weinig, maar deze beperking geeft kinderen de kans echt kennis te maken van de materialen en het stimuleert de creativiteit nog meer. Als kinderen zelf ander speelgoed willen toevoegen, volg dan dit initiatief.